

Изявление 2/2019 относно използването на лични данни в хода на политическите кампании

Прието на 13 март 2019 г.

Европейският комитет по защита на данните прие следното изявление:

Ангажирането с гласоподавателите е присъщо за демократичния процес. То позволява изготвянето на политически програми, дава възможност на гражданите да влияят върху политиката и води до разработването на кампании, които да отговарят на очакванията на гражданите.

Политическите партии, политическите коалиции и кандидатите все повече разчитат на лични данни и усъвършенствани техники за профилиране, за да наблюдават и да се насочват към гласоподавателите и лицата, формиращи общественото мнение. На практика, физическите лица получават силно персонализирани съобщения и информация, особено в социалните медийни платформи, въз основа на лични интереси, навици и ценности, свързани с начина на живот.

Инструментите за прогнозиране се използват, до голяма степен, за класифициране или профилиране на личностните характеристики, особеностите, настроението и други ориентири, което позволява да се направят предположения за специфичните особености на характера, включително политически възгледи и други специални категории данни. Разширяването на използването на тези техники за политически цели създава сериозни рискове не само за правото на неприкосновеност на личния живот и защита на данните, но и за доверието в интегритета на демократичния процес. Разкритията от случая с Cambridge Analytica показаха как евентуално нарушение на правото на защита на личните данни би могло да засегне други основни права, като свободата на изразяване и свободата на изразяване на мнение, както и възможността за свободно мислене без манипулация.

Европейският комитет по защита на данните отбелязва, че освен политическите партии и кандидатите, няколко други участници могат да се включат в обработването на лични данни за политически цели: платформи на социални медии, групи по интереси, информационни брокери, аналитични дружества, мрежи, занимаващи се с рекламна дейност. Тези участници могат да играят важна роля в изборния процес и съответствието на тяхната дейност с разпоредбите е обект на надзор от страна на независими органи за защита на данните.

В контекста на изборите за Европейски парламент и за други избори в ЕС, насрочени за 2019 г., Европейският комитет по защита на данните иска да подчертае редица ключови изисквания, които трябва да се спазват, когато политическите партии обработват лични данни в хода на избирателните дейности:

1. Личните данни, разкриващи политически мнения, представляват специална категория данни съгласно ОРЗД. Като общ принцип, обработването на такива данни е забранено и е предмет на редица строго определени условия, като например изрично, конкретно, напълно информирано и свободно изразено съгласие на лицата.¹
2. Личните данни, които са били направени обществено достояние или са били споделяни по друг начин от отделните гласоподаватели, дори и да не са данни, разкриващи политически мнения, все още подлежат на и са защитени от законодателството на ЕС за защита на данните. Например, използването на лични данни, събрани чрез социалните медии, не може да се извършва, без да се спазват задълженията за прозрачност, определяне на целите и законосъобразност.
3. Дори когато обработването е законно, организациите трябва да спазват другите си задължения съгласно ОРЗД, включително задължението да бъдат прозрачни и да предоставят достатъчно информация на лицата, които се анализират и чиито лични данни се обработват, дали данните са били получени пряко или косвено. Политическите партии и кандидатите трябва да са готови да покажат как спазват принципите за защита на данните, и по-специално, принципите на законосъобразност, справедливост и прозрачност.
4. Взимането на решение, единствено, въз основа на автоматизирани действия, включително профилиране, при които по закон или по друг начин значително се

¹Вж. член 9 от ОРЗД. Пример за това са данни, направени обществено достояние от субекта на данните, които, подобно на други дерогации от специални категории данни, следва да се тълкуват ограничително, тъй като този случай не може да се използва за законно извличане на данни.

засяга лицето, предмет на решението, е ограничено. При определени обстоятелства профилирането, свързано със съобщения за целеви кампании, може да доведе до „подобни значителни последици“ и по принцип е законосъобразно само при изрично съгласие на субекта на данните.²

5. В случай на целево насочване на гласоподавателите следва да се предостави подходяща информация, като се обясни, защо получават конкретно послание, кой отговаря за него и как могат да упражнят правата си на субекти на данни. В допълнение, Съветът отбелязва, че съгласно законодателството на някои държави членки съществува изискване за прозрачност по отношение на плащанията за политическа реклама.

Европейският комитет по защита на данните насочва политическите партии и други заинтересовани страни към практическите насоки и препоръки, издадени от няколко органа за защита на данните, във връзка с използването на данни по време на избори.³ Той също така приветства набора от мерки, представени от Европейската комисия през септември 2018 г.,⁴ и заключенията на Съвета и на държавите членки относно осигуряването на свободни и честни европейски избори.⁵

Членовете на ЕКЗД също така работят заедно с други компетентни органи⁶ за осигуряване на последователно тълкуване и спазване на приложимите закони, включително Общия регламент относно защитата на данните, за да се гарантира доверието в сигурността и целостта на изборите за Европейски парламент и в други избори в ЕС, насрочени за 2019 г. и след това.

Спазването на правилата за защита на данните, включително в контекста на предизборни дейности и политически кампании, е от съществено значение за защитата на демокрацията. Това е и средство за запазване на доверието на гражданите и на честното провеждане на изборите. Преди предстоящите срокове за изборите, органите

²Европейският комитет по защита на данните преди това е изяснил, че правните последици, породени от автоматизираното вземане на решения, могат да включват засягане на гласа на човек в избори.

³Вж. Приложение I.

⁴И по-специално, Насоките за прилагане на законодателството на ЕС за защита на данните и Препоръката относно мрежите за сътрудничество при избори, онлайн прозрачността, защитата срещу инциденти в областта на киберсигурността и борбата с кампаниите за дезинформация: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/soteu2018-cybersecurity-elections-recommendation-5949_en.pdf.

⁵<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6573-2019-REV-1/en/pdf>.

⁶Например, в рамките на европейските избирателни мрежи, както е описано по-подробно в „изборния пакет“ на Комисията (вж. по-специално Препоръката относно мрежите за сътрудничество за избори, посочена в бележка под линия 4 по-горе, и предложението на Комисията за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕС, Евратом) № 1141/2014 по отношение на процедура за проверка, свързана с нарушения на правилата за защита на личните данни във връзка с изборите за Европейски парламент).

за защита на данните се ангажират да наблюдават и, ако е необходимо, да налагат прилагането на принципите за защита на данните при провеждането на изборите и политическите кампании, като например: прозрачност, ограничаване на целта, пропорционалност и сигурност, както и упражняване на правата на субектите на данни. Органите за защита на данните ще използват изцяло своите правомощия, както е предвидено в ОРЗД, и ще гарантират сътрудничеството и съгласуваността на действията си в рамките на Европейския комитет по защита на данните.

За Европейския комитет по защита на данните

Председателят

(Andrea Jelinek)